

Kurzus előadója: Király Hajnal
Kurzus megnevezése: Menni vagy maradni? Az (el)vándorlás térbeli alakzatai a kortárs magyar és román filmben
Kurzus megnevezése angolul: Stay or Leave? Spatial Figurations of Migration and Mobility in Contemporary Hungarian and Romanian Cinema
Kurzus kódja:
Kurzus helye és ideje: kedd:16-17.30
Oktató elérhetősége: email: hajnal.kiraly@gmail.com honlap: fogadóóra:

A kurzusvezetés nyelve(i): magyar A hozzászólás, vizsga nyelve(i): magyar Írásbeli dolgozat nyelvei:
Kurzus előfeltétele(i):
A jegyszerzés módja(i): otthon megírt dolgozat és referátum
Követelmények: a kötelező szakirodalom elolvasása, vállalás alapján történő bemutatása, megvitatása órán, illetve fogalmainak értő használata és kreatív beépítése a műelemzésbe

Kurzus leírása, tematikája: A kurzus célkitűzése a társadalmi és kulturális mobilitás és migráció reprezentációjának tanulmányozása a poszt-kommunista magyar és román filmekben. Nyugati, elsősorban Eliade, Bachelard, Foucault és de Certeau filozófiai és kulturális tér-fogalmaira alapozva arra törekszünk, hogy az ezekben megjelenő helyeket, mobilitás-sémákat, illetve a helyek tipikus kelet-európaiságát kölcsönző testi performanciákat meghatározzuk és elemezzük. A két ország mozija szembeötlő egyezéseket mutat az eltávozás és a maradás képtelenségének visszatérő ábrázolásában, ami egyben a "köztes terek" vizuális alakzatainak létrehozásáért is felelős. Következésképpen, az elvándorlás vagy éppen kettős migráció témáját felvető filmek összehasonlító vizsgálata antropológiai, kulturális valamint film- és médiumelméleti szempontból releváns hasonlóságok és különbségek feltárását ígéri. Az országok földrajzi közelsége és a krízishelyzetben levő, idegen helyek közé szorult testek reprezentációja mellett azonban a két mozi lényeges stílusbeli különbségeket, egyenesen más filmes paradigmához való tartozást mutat: az inkább "szimptomatikus", hallgatag, elfojtott vagy elfelejtett indulatokat rejtő testeket felvonultató magyar filmekkel szemben a román filmek az akut helyzeteket kedvelik, amelyben a testek egymásnak feszülve, itt és most akarják megoldani a (gyakran a helyváltoztatásból adódó) problémákat. Ezért részben az eltérő filmes és drámai örökség tehető felelőssé: míg a magyar film hangsúlyosan formalista, vizuális figurációra összpontosító tendenciája az európai modernizmus hagyományát követi, a román filmek inkább I.L. Caragiale drámáinak szellemét és realista stílusjegyeket részesít előnyben. A kurzus témái között szerepel a vizuális figuráció elmélete, a filmnek mint "profán mitológiának" a megközelítése, valamint, a releváns térelméletek fogalmainak bevezetésén túl olyan filmelméleti és filmtörténeti kiegészítések, mint a "lassú film" vagy "a vándorlás mozijának" diszkurzusa, továbbá a tipikusan amerikai műfaj, a "road movie" műfajával való összehasonlítás.
Kurzushoz tartozó kötelező irodalom: Augé, Marc. 2012. <i>Nem-helyek. Bevezetés a szürmodernitás antropológiájába</i> . Műcsarnok-könyvek.

Bachelard, Gaston. 2011. *A tér poétikája*. Budapest: Kijárat kiadó.
Bíró Yvette. 1999. *Profán Mitológia*. Budapest: Osiris.
de Certeau, Michel. 2010. A cselekvés művészete. a mindennapok leleménye I. Budapest: Kijárat Kiadó, pp. 117 - 154.
Eliade, Mircea. 2009. *A szent és a profán*. A vallási lényegről. Budapest: Európa.
Foucault, Michel. 1967. *Más terekről/Heterotópiák*, ford. Erhardt Miklós, URL: <http://exindex.hu/index.php?page=3&id=253>.
Kemp, Wolfgang. 2003. A festők terei. A képi elbeszélés Giotto óta. Budapest: Kijárat Kiadó
Kovács, András Bálint. 2013. *A kör bezárul - Tarr Béla filmjei*. Budapest: XXI. század kiadó.
Strausz, László. Vissza a múltba. 2011. Az emlékezés tematikája fiatal magyar rendezőknél. *Metropolis XV. évfolyam*, 3. szám, 20-29.

Kötelező filmek:

Caranfil, Nae: *Kihajolni veszélyes [É pericoloso sporgersi]* (1993)
Ferenczi Gábor: *A barátkozás lehetőségei* (2006)
Hajdú Szabolcs: *Bibliothèque Pascal* (2010)
Jude, Radu: *Mindenki a mennybe megy [Everybody in Our Family]* (2012)
Kocsis Ágnes: *Friss levegő* (2006)
Mitulescu, Cătălin: *Hogyan éltem túl a világvégét* (2006)
Mundruczó Kornél: *Delta* (2008)
Mungiu, Cristian: *A dombokon túl* (2012)
Rădulescu, Răzvan and de Raaf, Melissa: *Felicia, szemünk fénye* (2009)
Strickland, Peter: *Varga Katalin* (2009)
Tarr Béla: *A torinói ló* (2011)

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

Bourriaud, Nicolas. 2009. *The Radicant*. Berlin: Sternberg Press.
Corrigan, John. 2009. *Spatiality and Religion*. In: Barney Warf and Santa Arias (eds.) *The Spatial Turn*. London, New York: Routledge, 157-172.
Elsaesser, Thomas. 2005. *European Cinema Face to Face with Hollywood*. Amsterdam: Amsterdam University Press, pp. 485-511.
Flanagan, Matthew. 2008. *Towards an Aesthetics of Slow Cinema*. 16:9, vol. 6 no. 29, http://www.16-9.dk/2008-11/side11_inenglish.htm.
Laderman, David. What a Trip: The Road Film and American Culture. *Journal of Film and Video*
Vol. 48, No. 1/2 (Spring-Summer 1996), pp. 41-57. <http://www.jstor.org/stable/20688093>
Mazierska, Ewa, Laura Rascaroli: *Crossing New Europe: Postmodern Travel and the European Road Movie*. London: Wallflower Press, 2006.

Salles, Walter. 2007. Notes for a Theory of the Road Movie. *The New York Times Magazine*, The Film issue, November.

http://www.nytimes.com/2007/11/11/magazine/11roadtrip-t.html?pagewanted=all&_r=0

Sándor, Katalin. 2015. Bodies and/in Heterotopias in Szabolcs Hajdu's Film, *Bibliothèque Pascal* (2010). In *Ekphrasis* (megjelenés alatt) Kézirat

Ajánlott filmek:

Bollók Csaba: *Iszka utazása* (2007)
Fekete Ibolya: *Chico* (2002)
Janisch Attila: *Másnap* (2004)
Kocsis Ágnes: *Adrienn Pál* (2010)

Nemescu, Cristian: *California Dreamin* (2007)

Nagy Viktor Oszkár: *Apaföld* (2009)

Jude, Radu: *A legboldogabb lány a világon* [*The Happiest Girl in the World*] (2009)

Megjegyzés:

Rendszeresen szükséges technikai eszközök: számítógép, projektor